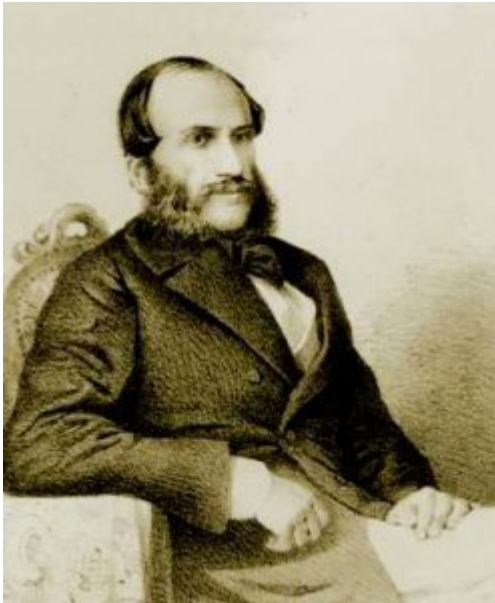

ASASINAREA LUI BARBU CATARGIU

În după-amiaza zilei de 8 iunie 1862, a fost asasinat Barbu Catargiu, primul președinte al Consiliului de Miniștri al primului guvern al României, țară care atunci încă se numea Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești, denumirea de România fiind stabilită în mod oficial prin Constituția de la 1 iulie 1866. Șeful guvernului a devenit victima luptei politice înverșunate și fără cruțare dintre conservatori și liberali. A fost primul atentat asupra unui șef al Executivului, ca urmare a pasiunilor politice din România modernă, care a deschis calea rezolvării situațiilor politice conflictuale prin anihilarea adversarilor. Au urmat: asasinarea la 29 decembrie 1933 a primului ministru Ion Gheorghe Duca; executarea la 1 iunie 1946 a fostului conducător al Statului Român, mareșalul Ion Antonescu; executarea la 25 decembrie 1989 a fostului președinte al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. Se poate aprecia că și-au jertfit viața pentru convingerile lor pe altarul intoleranței politice.

Au Românii vocația sacrificării propriilor căpetenii? Se pare că da. Gândiți-vă la atâția Domni asasinați: Ștefăniță, Alexandru Lăpușeanu, Mihai Viteazul! Oare clasa politică românească a ajuns la o maturitate politică care să nu mai permită aceste fapte sângeroase? Am serioase îndoieli.

Precizare: la 22 ianuarie 1862, Alexandru Ioan Cuza a încredințat primul guvern al României conservatorului Barbu Catargiu (care fusese și șef al guvernului Valahiei în aprilie-mai 1861). Titulatura sa era - Președinte al Consiliului de Miniștri. După mai bine de un secol, Republica Socialistă România i-a schimbat denumirea în aceea de prim-ministru/premier al guvernului din 18 martie 1975, primul nominalizat fiind Manea Mănescu.

Barbu Catargiu (26 octombrie 1807 - 8 iunie 1862) era fiul marelui vornic Ștefan și al Stancăi Văcărescu (fiica banului Barbu Văcărescu, care a făcut parte din Comitetul de Oblăduire - căimăcămie care a administrat Țara Românească după moartea ultimului domn fanariot - ianuarie 1821 - până la venirea lui Tudor Vladimirescu).

Ca fiu de boier din protipendadă, se ținea de năzdrăvăni și, împreună cu alte beizadele, nepotul banului, după ce petrecea ziua cu lăutari în Cișmigiu, seara făcea serenade pe la nevestele și fetele frumoase din București. Ion Ghica, în scrisorile către Vasile Alecsandri, amintește de un episod în care logodnicul unei mândre a primit o lovitură de cuțit în pânțece, iar don juanul Bărbucică, din porunca Domnului Grigore Ghica (1822-1828), a fost bătut la falangă și trimis în surghiun la o mănăstire. De acolo, a fost trimis la Paris să studieze pictura, după ce primise o instrucție solidă de la banul Văcărescu și la Școala Grecească de lângă Biserica Măgureanu. La Paris își completează studiile în litere, drept, istorie, economie politică, filosofie.

Revenit în țară, devine membru al Societății Filarmonice înființată în octombrie 1833 de Ion Câmpineanu și Ion Heliade Rădulescu. În 1837 face parte din Adunarea Obștească.

În 1842, Domnul Gheorghe Bibescu (1842-1848) îl numește director în Departamentul Dreptății (Justiției), primind dregătoria de clucer. Nu participă la revoluția din 1848, peregrinând prin Europa, unde studiază viața politică din Austria, Franța, Anglia. După 1848, Domnul Barbu Știrbei (1849-1853, 1854-1856), care-i era văr, îl numește judecător la Înalta Curte și face parte din guvern. Deputat în Adunarea Electivă, susține alegerea lui Cuza.

După Unirea din ianuarie 1859 este ministru al Finanțelor. Șef al partidei conservatoare, e numit de Cuza președinte al primului Consiliu de Miniștri al Principatelor Unite în ziua de 22 ianuarie 1862. Două zile mai târziu, în memorabila 24 ianuarie, la aniversarea a trei ani de la Unire, Cuza proclamă unirea definitivă a Munteniei cu Moldova, unirea instituțiilor și alegerea capitalei: București. Cu acest prilej a lansat memorabilul îndemn „Totul pentru țară, nimic pentru noi” (slogan preluat de Legiunea Arhanghelului Mihail, care a înființat în 1935 partidul Totul pentru țară). Așadar, guvernul prezentat de

Catargiu în ianuarie 1862 avea o majoritate conservatoare. Liberalii au organizat manifestații și o mișcare de opoziție extraordinară. Cuza a fost aclamat de mii de oameni, iar guvernul împuternicit de domnitor a fost huiduit.

La chemarea liberalilor radicali, care tânjeau după guvernare, mii de țărani din Ilfov și Ialomița s-au îndreptat spre București. Manifestația a devenit răscoală și liberalii s-au speriat. Un subprefect a fost bătut, arendașii atacați. De la Afumați, din valurile de țărani care forțau barierele au fost arestați peste o sută. Apoi sute de alți răzvrătiți au fost arestați și întemnițați la Văcărești. În procesul din septembrie 1862, s-au dat sentințe ușoare de noul guvern liberal condus de Nicolae Kretzulescu.

Catargiu își vedea de treabă.

Aționa pentru organizarea statului unificat. Dorea cu obstinație votarea imediată a legii rurale. A desființat Comisia Centrală de la Focșani în februarie și a înlocuit-o cu un Comitet legislativ provizoriu, bineînțeles, criticat de liberali. Aceștia voiau o bază electorală mai amplă și doreau reforma electorală (toți cetățenii peste 21 de ani, știutori de carte, contribuție anuală de 100 de lei, un singur colegiu) și legea rurală prin împroprietărire, cu toate că liberalii aveau în rândurile lor mari moșieri care beneficiau de legea propusă de Catargiu, însă din motive politice, de opoziție, se împotriveau. Guvernul supune legea rurală dezbaterii Adunării. Era proiectul de lege propus de Comisia Centrală după sistemul învoielilor agricole libere, care nu prevedea împroprietărire, ci numai desființarea obligațiilor de clacă. Lege parțial progresistă, dar insuficientă. Brătianu și Rosetti se retrag din Parlament la prezentarea legii rurale. Ziarul „Românul” al lui Rosetti și Winterhalder apare cu chenar în doliu. Combăteau doi mari oratori, Catargiu și Kogălniceanu. La 25 mai, Kogălniceanu, din partida liberală moderată, a susținut împroprietărirea țăranilor în Adunare, ca însăși temelia naționalității.

Văzând că legea trece în Parlament, liberalii-radicali, nemulțumiți și dornici de guvernare, convoacă o mare întrunire națională pe Câmpia Libertății/Filaret pe 11 iunie, după 14 ani de la Revoluție. În 8 iunie are loc ședința Adunării, referitoare la demonstrația populară. Catargiu anunța interzicerea manifestației.

Declară: „Pacea, domnilor, pacea și odihna e scăparea țării. Voi prefera moartea înainte de a călca sau a lăsa să se calce vreuna din instituțiile țării”. Cuvinte rău prevestitoare.

Majoritatea conservatoare a votat o moțiune de interzicere. Catargiu roagă pe Nicolae Bibescu, prefectul Poliției, să-l ducă cu trăsura. Când ajung sub clopotnița lui Brâncoveanu, Catargiu este asasinat. Bibescu strigă: „S-a tras de sub poartă!”. Pretinde că au fost trase două gloanțe: unul i-a trecut pe lângă ureche, celălalt în capul lui Catargiu. Vrea să oprească trăsura, dar caii, speriați, aleargă încă o sută de pași. Trimite cu trăsura trupul lui Catargiu la domiciliu. Anunțați, de la cazarmă vin jandarmii și pompierii.

Bibescu se duce la Palat să anunțe pe Cuza. Catargiu a fost asasinat între orele 5 și 6, în seara de 8 iunie 1862. Este numit președinte interimar Apostol Arsachi. Adunarea îi dă putere discreționară. Se hotărăște că va fi înălțată o statuie a lui Catargiu în fața Teatrului Mare din București. La 11 iunie, ca o batjocură a aniversării zilei de la 1848, în care s-au decretat marile principii politice și sociale,

majoritatea Adunării, indignată de crimă, îndemnată de ură și răzbunare contra țăranilor oropsiți și nevinovați, a votat legea reformei agrare cu 62 de voturi pentru, 35 contra. Familia de țărani va primi între 1 ½ - 3 pogoane (un pogon era o jumătate de hectar).

Cuza n-a acceptat puterile discreționare aprobate de Parlament guvernului și n-a sancționat legea reformei agrare.

Un consul străin declara: „Moartea lui Catargiu a răpit conservatorilor principala sa forță”. Peste puțin timp, Cuza a înlocuit guvernul conservator cu unul mult prea docil, al doctorului Nicolae Kretzulescu, din iunie 1862 până în octombrie 1863. Bolintineanu era încântat: Domnitorul a zdrobit cu piciorul guvernul conservator.

Cuza guverna prin Kretzulescu. În ianuarie 1863 a mărturisit că a luat cârma guvernului. De altfel, pregătea planurile pentru domnia personală.

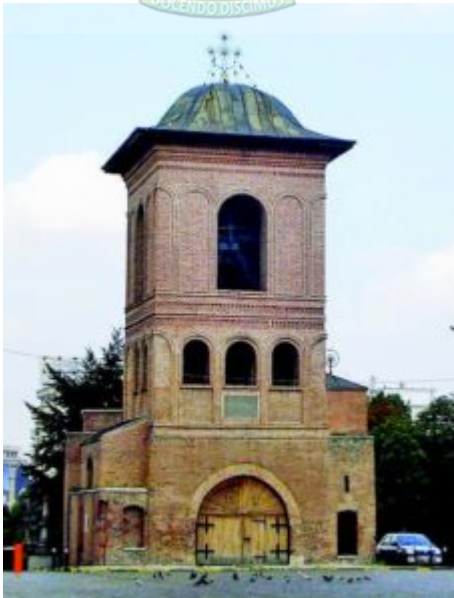
Imediat, guvernul Kretzulescu a închis rapid dosarul crimei asupra lui Catargiu. Dar aparențele trebuiau respectate.

Imediat după eveniment s-a întrunit o comisie din trei medici care au stabilit că moartea a fost provocată prin descărcarea unei arme de foc cu plumbi, care a lovit partea posteroinferioară a craniului de la distanța de un metru. La locul atentatului s-a găsit un pistol care s-a dovedit a fi arma crimei. Au fost interogați un armurier și calfele sale, care au recunoscut că au reparat acel pistol în atelierul lor. Presupusul asasin era un individ blond cu cioc, ciupit de vărsat, îmbrăcat nemțește, cu pălărie de paie cu boruri negre. Au fost arestate peste 200 de persoane, printre care și un ungur, Gheorghe Bogati, dintre care câteva au fost interogate.

Între Poliție și Parchet nu era colaborare, investigau crima independent, având relații încordate, chiar ostile. Poliția încerca să împiedice investigațiile. Procurorul Tribunalului a fost împiedicat cu brutalitate să intre în arestul Poliției.

Prefectul Poliției, N. Bibescu, a fost chemat la Parchet pentru interogatoriu, fapt ce a determinat reacția lui Cuza, care a dat ordin ministrului Justiției, D. Cornea, să destituie pe procurorul general Iancu Deșliu, înlocuit cu I. Șoimescu. La 12 iulie, I. C. Brătianu și C. A. Rosetti au fost chemați la Plumbuita pentru interogatoriu. La 11 iulie, Rosetti publicase un articol virulent contra lui Deșliu, care imediat fusese destituit.

Independența prin cultură

Clopotnița Mitropoliei, locul asasinatului

Se vorbea frecvent că Rosetti l-ar fi amenințat pe Cuza prin intermediari, că dacă nu-i lăsat în pace va declara în fața țării și a Europei care-i adevăratul ucigaș al lui Catargiu, iar Cuza, imediat, s-a conformat. Dușmănia Cuza-Rosetti avea să se sfârșească la 11 februarie 1866 prin abdicarea lui Cuza, în urma complotului în care Rosetti a fost un important factor. Cuza, în urma amenințării lui

Rosetti, a ordonat încetarea cercetării.

Atentatul a fost acțiunea violentă a opoziției contra lui Barbu Catargiu, determinată de atitudinea sa în votarea legii rurale.

Suspendarea cercetărilor a iscat presupuneri și zvonuri. După 10 ani, între 1872-1876 s-a redeschis dosarul sub guvernul Lascăr Catargiu, când nu mai era Domn Cuza și gurile erau mai slobode. Gheorghe Bogati era considerat în Transilvania criminalul lui Catargiu. A fost interogat în 1872 la Alba Iulia cu concursul oficialităților maghiare. Cu zece ani înainte, în 1862, ducea o viață de mizerie la București. După atentat a devenit subit bogat. Avea haine scumpe, bijuterii și i s-a încredințat importantul post de inspector silvic în Principate cu 2000 de piaștri pe lună, deși nu avea pregătire de specialitate. Oamenilor din Ardeal li s-a confirmat convingerea că este asasinul lui Catargiu. La interogatoriu a afirmat că nu știe nimic de atentat, a auzit un vardist că striga că la Mitropolie e revoluție și se omoară boierii. Curios, s-a dus și a văzut pe o canapea cadavrul lui Catargiu cu hainele pline de sânge, haine albe, palton alb (sic!). Apoi a adăugat că partida democratică/liberală a angajat doi tineri (Dunca și Grozescu) pentru a-l ucide pe premier. Nu este vinovat, cu toate că a auzit zvonul că el, Bogati, sau Bibescu sau Dunca este asasinul.

De altfel, prefectul Poliției era poreclit Bibescu-Pistol. Declarația lui preciza că asasinul s-a urcat pe scara trăsorii, a tras și a fugit în vale printre viile Mitropoliei, dar martorii n-au văzut pe nimeni nici pe scara trăsorii, nici fugind.

Tot Bogati spunea că, după atentat, s-a răspândit zvonul că Bibescu l-a omorât pe Catargiu cu știința prințului Cuza. Deferența cu care Bogati a fost invitat, nu dus la Poliție, favorurile și îmbogățirea lui peste noapte au confirmat zvonurile.

Imediat după abdicarea lui Cuza, Bogati s-a întors în Ardeal și nu a mai revenit în România, unde nu se simțea în siguranță.

După atentat, au fost chemați la interogatoriu frații Golești, frații Brătieni, Rosetti și alții.

Noul **presedinte** al Consi liului de Miniștri, Apostol Arsachi, relatează episodul întâlnirii sale cu Cuza în fața cadavrului lui Catargiu, unde Cuza era excesiv de emoționat și agitat și în convorbirea avută cu Arsachi, acesta i-a spus: „De la prim ministru până la prinț nu este departe”.

Cert este că cei bănuți n-au fost urmăriți, nu li s-au verificat alibiurile, cercetările n-au fost riguroase, ci repede sistate. Oamenii vremii credeau că Domnul n-a fost străin de atentat și chiar știa numele asasinului.

Motivul crimei: votarea reformei rurale - în spirit conservator - inițiată de Comisia Centrală de la Focșani, apoi propusă de Adunarea Legiuitoare și, în sfârșit, impusă de Barbu Catargiu, cel mai reductabil și implacabil reprezentant al intereselor marilor latifundieri, om de mare cultură, talent, voință fermă și hotărâtă, de o autoritate și un prestigiu incontestabile. El ceruse lui Cuza să nu împiedice Adunarea să voteze legea rurală sau dacă se amâna să nu se închidă Adunarea până nu se va vota legea. Cuza n-a fost de acord cu prevederile legii și urmarea a fost o viață curmată, sacrificată de opoziții politici, care n-au găsit alt mijloc de a-și realiza dezideratul: acapararea puterii.

Cine a fost făptașul? Multe bănuieli, nici un făptuitor.

Criminalul cu un păcat, victima cu o mie.

VIORREL GH. SPETEANU

0%

User Rating: Be the first one !